

UDKAST

”Kultur for alle” – oplæg til Kulturmetropolen 2025-2028

På baggrund af den nuværende kulturaftale er processen frem imod en kommende aftale for 2025 – 2028 iværksat. Overordnet er formålet, at de deltagende kommuner i regi af Kulturmetropolens fællesskab får mulighed for at tilbyde kulturtilbud og -projekter, som det ikke vil være muligt for den enkelte kommune at løfte på egen hånd.

På baggrund af aktørmøder, møder med projektchefer, konsulentworkshop og KMK-møde er der udarbejdet følgende oplæg til, hvilke temaer Kulturmetropolen 2025-2028 skal beskæftige sig med og hvilke målgrupper, der i særlig grad skal fokuseres på. Der er i beskrivelsen et vist overlap mellem temaer og målgrupper, hvilket også er i overensstemmelse med, hvordan arbejdet i Kulturmetropolen udfolder sig i praksis. Konkrete indsatsområder og projekter vil først blive defineret og udviklet længere fremme i processen.

Overordnet er der et ønske om at tale ind i de aktuelle, nationale dagsordener, som f.eks. trivselskrisen blandt børn og unge. Samtidig er det ønsket, at den kommende kulturaftale er så tilpas åben, at den også vil kunne rumme de nye dagsordener og strømninger, der uundgåeligt vil dukke op over den næste fireårige periode.

Forslaget tager desuden afsæt i de erfaringer, der er gjort i den nuværende kulturaftale. Her kan fremhæves ungeindsatsens RÅ festival, som udover den konkrete årlige festival har udviklet sig til at tilbyde et forløb for unge forandringsagenter i samarbejde med Ungdomsbureauet. I musikindsatsen har SuburbanGrrls etableret forløb på ungdomsskoler, hvor piger lærer at producere musik med udgangspunkt i egen lyst og motivation, og hvor talentforløbet under denne indsats har været med til at sætte musikdagsordenen i Danmark. I Et bedre liv med kultur har der bl.a. været fokus på skrivekunst i projektet Ord.Liv.Skriv! og på billedkunst. Især i forhold til sidstnævnte indsats har Kulturmetropolen været med til at sætte kulturens betydning for mental sundhed og trivsel på den nationale dagsorden, og der er et ønske om fortsat at udvikle på området, både for at sikre kontinuitet i Kulturmetropolens arbejde og for fortsat at bringe kulturen i spil.

Indhold/temaer

Den nuværende kulturaftale har vist, hvor stort et potentiale kulturen har, både når det gælder om at skabe mental trivsel, understøtte unge talenter og det musikalske vækstmiljø samt skabe rammer for fællesskaber mellem Kulturmetropolens borgere. Der er således store gevinster at hente både for den enkelte borger og på kommunalt niveau.

Med afsæt heri foreslås det derfor, at de overordnede temaer for 2025-2028 er (i ikke prioriteret rækkefølge og med et vist overlap mellem de tre temaer.):

- Skaberkraft og talentudvikling
- Et bedre liv med fællesskaber og kultur
- Nichekultur

Musikken optræder ikke som selvstændigt tema, men har på baggrund af den nuværende og tidligere kulturaftaler en fremtrædende plads i alle tre temaer.

Skaberkraft og talentudvikling

Målet er både dygtiggørelse indenfor musik og andre kulturelle områder samt understøttelse af initiativer, der i bredere forstand kan indfri borgernes kulturelle potentialer og skaberkraft.

Når der i den kommende kulturaftale tales om talentudvikling, sker det med en lidt bredere forståelse af ordet end den, der ofte opereres med. Talentudvikling skal stadig ses som dygtiggørelse indenfor et særligt kunstnerisk område, og i den sammenhæng har musikken fortsat en fremtrædende plads. Samtidig skal talentudvikling også ses som et begreb, der knytter sig til skaberkraft og entreprenørskab – ikke i form af iværksætteri, men i bestræbelsen på at understøtte de kulturelle initiativer, der opstår blandt Kulturmetropolens borgere. Formålet er at give en bredere gruppe af borgere mulighed for at indfri deres potentiale og dermed skabe en kulturel fødekæde.

Den bredere forståelse af talentudvikling kan desuden bidrage til, at kulturaftalerne matcher den tendens, der vinder frem rundt omkring i landet, nemlig at gå fra specifikke musikskoler til kulturskoler, der spænder bredere og samler flere kulturelle tilbud under ét. En bevægelse, der understøttes af Danske Musik- og Kulturskoler's arbejde med at få udarbejdet en kulturskolelov.

Et bedre liv med fællesskaber og kultur

Målet er at øge den mentale sundhed og trivsel samt fremme "kultur for alle" og medborgerskab via fællesskaber og kulturelle indsatser.

Der er i den kommende kulturaftale et stort ønske om, at kulturen skal understøtte lighed i kultur og bidrage til medborgerskab samt mental sundhed og trivsel. Det skal ske med afsæt i de mange gode erfaringer fra den nuværende kulturaftale og ved at sætte særligt fokus på at etablere fællesskaber omkring de kulturelle indsatser, der sættes i værk. Dette fokus kommer ikke blot til udtryk i de konkrete kulturelle projekter og begivenheder, f.eks. på ungeområdet, men også i det ønske, der har vist sig i mange kommuner, nemlig at understøtte de mindre fællesskaber.

I kommunernes tilbagemeldinger understreges det, at tilgangen til trivselselementet bør være at løfte de sårbare via de stærkere og via de fællesskaber, der etableres i Kulturmetropolens indsatser. Der er desuden forslag om at følge det politiske udspil om Kulturpas til unge og evt. indtænke det i Kulturmetropolens arbejde.

Nichekultur

Målet er at gribe og understøtte de mere nicheprægede initiativer, der endnu kun spirer, såvel indenfor allerede kendte kulturelle områder, som på nye og mere tværgående felter.

I løbet af den nuværende kulturaftaleperiode er en række nye områder spiret frem, og der viser sig et behov for at understøtte mere nicheprægede kulturtiltag, ikke mindst i de tilfælde som de enkelte kommuner ikke har mulighed for at løfte på egen hånd, eller hvor kun få borgere i en kommune deler en specifik interesse. Der kan i nogle tilfælde være tale om borgere, der ikke normalt benytter de kommunale kulturtilbud, så for at lykkes med de mere nicheprægede tiltag, er det væsentligt med et særskilt fokus på fællesskab og sammenhold.

De nicheprægede indsatser kan både udfolde sig på kendte områder som f.eks. musik og litteratur, men også indenfor mere tværgående emner, som i visse tilfælde rækker ud over det specifikt kulturelle. Det kan være crafts/håndarbejde, klima eller nye teknologier anvendt på kulturområdet.

I den nuværende aftale kan projektet SuburbanGrills tjene som eksempel. SuburbanGrills har givet piger/kvinder mulighed for at beskæftige sig med en musikgenre, som ikke i sig selv er nichekultur, men som ikke findes i de eksisterende kommunale tilbud, og som har appelleret til unge, der ellers ikke finder vej ind i de kommunale institutioner. Andre konkrete eksempler er de mange workshops, som blev faciliteret af unge under RÅ festival i januar 2023 som f.eks. "Upcycling".

Hvad der opfattes som nichepræget kan have forskellig karakter afhængig af geografi, og ligeledes vil det, der optræder som nichekultur ved aftalestart, måske ændre status i løbet af aftaleperioden. Overordnet set handler det både om sammen at understøtte de spirende kulturtiltag, som rækker ud over mainstreamgenrerne, og de kulturtiltag som de deltagende kommuner er for små til at løfte hver for sig.

Målgrupper

Det foreslås, at målgrupperne for 2025-2028 (i ikke prioriteret rækkefølge) er *potentielle brugere, unge og familier*. Det er væsentligt her at understrege, at målgrupperne ikke hver især er knyttet til et enkelt tema, men kan indgå i alle.

Når der i Kulturmetropolen tales om **potentielle brugere**, er det især de psykisk sårbare og ensomme, der fremhæves som en prioriteret målgruppe. I den sammenhæng er det væsentligt at trække fokus væk fra *mistrivsel* og i stedet hen imod trivsel, hvor netop det at indgå i fællesskaber har en afgørende betydning.

Ligeledes er der fortsat enighed om, at **unge** er en vigtig målgruppe at arbejde (videre) med. Der er i den forbindelse en særlig opmærksomhed på, at det ofte er for sent at "indfange" de unge, når de er blevet unge. Derfor forslås det, at der i den kommende kulturaftale også sættes fokus på **familier** ved mere aktivt at henvende sig til de familier, der ikke umiddelbart selv finder vej til kulturinstitutionerne. Der er her mulighed for at definere målgruppen mere præcist i de enkelte kommuner, og der er tale om et mere langsigtet perspektiv.

Overordnet er der i mange kommuner et ønske om at understøtte mødet mellem generationer i Kulturmetropolens indsatser og projekter.

Øvrige opmærksomhedspunkter i en ny kulturaftale

Fleksibilitet og projektyper

Der er brug for en vis fleksibilitet, så de enkelte kommuner kan indgå i projekter og indsatser på vilkår, der matcher deres størrelse, organisering osv.

Ligeledes er der brug for forskellige typer af projekter, så der både er plug & play projekter, som umiddelbart kan sættes i gang rundt omkring, og projekter der udvikles i samarbejde på tværs af de deltagende kommuner.

Bæredygtigt overgang til drift

Frem for alt vil der i en kommende aftale blive sat tidligt ind i forhold til at sikre en bæredygtig overgang til drift. Både for sikre den bedst mulige anvendelse af ressourcerne, men ikke mindst for ikke at igangsætte forløb, der stopper brat efter projektets udløb, hvilket er særlig vigtigt, når det vedrører sårbare borgere.

Et af de elementer, der skal understøtte denne del af processen, er at række ud til eksterne aktører og samarbejdspartnere, herunder frivillige foreninger og grupper. Det kræver dog en særlig opmærksomhed på, hvordan frivillige understøttes, og det foreslås, at der igangsættes en form for foreningsudvikling på kulturområdet.

Tværgående faglighed og vidensbaseret projektudvikling

Foruden de konkrete indsatser og projekter, der igangsættes under de forskellige temaer, er det afgørende, at det faglige element i kulturaftalerne prioriteres. Det gælder både kompetence- og metodeudvikling samt samarbejde og sparring på tværs af de deltagende

kommuner. Kulturmetropolen er desuden åben overfor at invitere både nationale kulturinstitutioner samt øvrige aktører ind i samarbejdet omkring de udvalgte temaer.

I processen frem mod den kommende kulturaftale har der vist sig et stort ønske om og behov for at arbejde mere vidensbaseret – ikke mindst for at stå stærkere i samarbejdet på tværs af fagområder og forvaltninger. Det foreslås derfor at indhente viden fra bl.a. Kulturens Analyseinstitut, og at Kulturmetropolen tilbyder sig som samarbejdspartner ift. følgeforskning, evaluering eller lign.